

Als de steen is weggerold ...

Verzoeningsviering voor de veertigdagentijd 2010

Suggesties voor visualisering:

Het 'geloofsvuur' kan een centrale plaats krijgen in de gebedsruimte. Rondom het geloofsvuur kunnen er zand en stenen geplaatst worden. Bedoeling is dat het geloofsvuur letterlijk 'geblokkeerd' wordt door de vele stenen.

Eventueel is het ook mogelijk om de gelovigen vooraf te vragen om een steen mee te brengen en deze bij het begin van de viering op het zand rondom het geloofsvuur te plaatsen.

Een verantwoordelijke van de parochie of federatie kan eventueel ook zorgen voor een aantal stenen en de gelovigen bij het binnenkomen in de gebedsruimte een steen geven die zij dan rond het geloofsvuur kunnen plaatsen.

1. Opening van de dienst

a. Openingslied

Oud het leven dat wij leiden (ZJ 323)

Oud het leven dat wij leiden,
woordeloos verleden tijd.
Afgegraasd de groene weiden
en geen herder die ons weidt,
en geen water dat ons drenkt,
geen nieuw landschap dat ons wenkt.
In een sleur van ongenade
slepen wij ons voort ten kwade.

Gij die nieuw zijt alle dagen,
alle uren van de tijd:
zoudt Gij één uur het verdragen
dat Gij niet mijn toekomst zijt?
Als een graf ben ik, zo dicht,
wentel af het dood gewicht.
Open mij een nieuw getijde,
dat uw Naam mij zal bevrijden.

b. Openingswoord en kruisteken

Voorganger:

Welkom in deze verzoeningsviering.
Het credo, dat dit jaar centraal staat, brengt ons geloof ter sprake.
De geloofsbelijdenis verwoordt ons geloof in de Vader, de Zoon en de Geest.
Ons geloof wordt echter vaak geblokkeerd.
De weg van ons geloof wordt meermaals versperd door rotsen en stenen.
Soms zitten wij vast,
soms lopen wegen dood.
De stenen, die de weg afsluiten,
kunnen echter weggerold worden.

Wij kregen 40 dagen tijd om de weg vrij te maken,
om stenen en puin te ruimen,
om weg te werpen wat ons belast.
Als wij de stenen aan de kant leggen,
opent zich een nieuw perspectief.
Dan kunnen wij weer openstaan
voor ons geloof in de verrijzenis
en het nieuwe leven.

Laten wij dan nu het teken maken dat verwijst naar de kern van ons geloof.

We zijn hier samen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Dit kruisteken, dat deze viering opent,
wil ook ons geloof openmaken.
Het kruis vertelt ons
dat Jezus is gestorven
om een kruis te maken over onze zonden,
om de weg vrij te maken
die leidt naar een nieuw leven met God.
Wie op weg gaat naar Pasen
weet dat het graf geopend zal worden,
dat de steen wordt weggerold.
In deze viering worden ook wij opgeroepen
om de stenen terzijde te leggen
en onszelf te openen
voor de God van verzoening en vrede.

c. Openingsgebed

Voorganger:

God van verzoening,
ga met ons op weg,
leid ons langs de stenen en de kuilen,
toon ons
de struikelstenen
en help ons
om weg te dragen
wat ons pad verspert.
Maak weer zacht
wat steenhard is.
Neem de stenen weg
zodat het zand terug zichtbaar wordt
en wij kunnen zien
hoe U, God,
in het zand
een nieuwe toekomst schrijft.

Dat vragen wij U door en met Christus, onze Heer.
Amen.

2. Dienst van het Woord

a. Bijbellezing: Joh 8,1-11

Een priester, diaken of lector leest voor uit de Bijbel:

1 Jezus ging naar de Olijfberg, 2 en vroeg in de morgen was hij weer in de tempel. Het hele volk kwam naar hem toe, hij ging zitten en gaf hun onderricht. 3 Toen brachten de schriftgeleerden en de farizeeën een vrouw bij hem die op overspel betrapt was. Ze zetten haar in het midden en 4 zeiden tegen Jezus: 'Meester, deze vrouw is op heterdaad betrapt toen ze overspel pleegde. 5 Mozes draagt ons in de wet op zulke vrouwen te stenen. Wat vindt u daarvan?' 6 Dit zeiden ze om hem op de proef te stellen, om te zien of ze hem konden aanklagen. Jezus bukte zich en schreef met zijn vinger op de grond. 7 Toen ze bleven aandringen, richtte hij zich op en zei: 'Wie van jullie zonder zonde is, laat die als eerste een steen naar haar werpen.' 8 Hij bukte zich weer en schreef op de grond. 9 Toen ze dat hoorden gingen ze weg, een voor een, de oudsten het eerst, en ze lieten hem alleen, met de vrouw die in het midden stond. 10 Jezus richtte zich op en vroeg haar: 'Waar zijn ze? Heeft niemand u veroordeeld?' 11 'Niemand, heer,' zei ze. 'Ik veroordeel u ook niet,' zei Jezus. 'Ga naar huis, en zondig vanaf nu niet meer.'

b. Duiding

Wie zijn wij?
Wie zijn wij in het verhaal?
Zijn wij de omstanders, die werpen met stenen,
die een bikkelhard oordeel vellen?
Of zijn wij die vrouw misschien?
Die persoon die fouten gemaakt heeft in het leven.

Dit verhaal gaat over 'oordelen',
maar wellicht nog meer over 'veroordeeld worden'.
Deze vrouw had een fout gemaakt in haar leven.
Ook wij maken fouten. Wellicht andere fouten.
Maar ook wij kunnen ons veroordeeld voelen.
Veroordeeld door anderen. Veroordeeld door onszelf.
Een oordeel kan steenhard zijn,
verpletterend
en loodzwaar om te dragen.

Jezus vraagt ons om de stenen weg te leggen.
Om onszelf en anderen niet langer te veroordelen.
Om onszelf niet langer blind te staren op ons veroordeeld-zijn.
Jezus zegt niet veel
maar Hij laat de omstanders niet langer kijken
naar de stenen
die het leven hard en onmogelijk maken.
Jezus wendt zijn en onze blik af
van de stenen waaraan wij ons vastklampen
en die ons vastzetten.
Jezus kijkt niet naar de stenen.

Jezus kijkt naar de grond
en Hij laat ook ons kijken naar het zand.
Het zand waarin Hij schrijft.

Jezus veroordeelt niet.
Hij schrijft in het zand.

Wat zou Jezus in het zand geschreven hebben?
Of maakte Hij een tekening misschien?

Stiltemoment voor bezinning

Wat zou Jezus in het zand geschreven hebben?
Of maakte Hij een tekening misschien?

Grifte Hij een woord in het zand?
Het woord 'vergeving' misschien?
Of schreef Hij 'ik hou van jou'?

Misschien schreef Hij helemaal niets.
Misschien maakte Hij gewoon een tekening.
Misschien tekende Hij een hart
of het teken van 'peace'?

Misschien, misschien schreef Hij helemaal niets.
En misschien tekende Hij ook niets.
Misschien ... maakte Hij slechts één gebaar,
een gebaar waarmee Hij alles glad streek,
een gebaar waarmee Hij symbolisch wegvaagde
wat oneffen is!

Ook ons leven loopt niet langs vlakke wegen.
Ook wij kwamen vaak oneffenheden tegen.
Hoe vaak zijn wij niet gestruikeld?
Hoe vaak beten wij in het zand?

Als we de stenen die hier vooraan liggen wegnemen,
dan wordt het zand zichtbaar.
Als we onze blik afwenden van de stenen,
dan zien we het zand.
Dan zien we 'wie wij zijn'.
Wij zijn als 'zand', als 'stof':
kleine en nietige mensen,
die nood hebben aan vergeving.

Alleen Jezus kan het zand gladstrijken.
In één beweging kan Hij
'recht' maken, wat krom is,
effen wat oneffen is.
God veegt onze zonden weg.
Hij laat ons opnieuw beginnen.
Als wij Hem om vergeving vragen,
heeft hij 'gegronde' redenen
om te zeggen 'zand erover';
Ik vergeef je.

*Eventueel kan er vervolgens geluisterd worden naar het lied 'Neither do I condemn thee'
(Joh 8,11) van Daniel Webster Whittle (t.) en James McGrahanan (m.).*

3. Dienst van de bekering

a. Gewetensonderzoek

Lector:

Laten wij dan nu even stilstaan
bij de stenen die ons leven versperren.
Laten wij even de tijd nemen
om de stenen 'op te nemen'
en bewust terzijde te leggen
zodat er ruimte komt
om 'in het zand'
- open en kwetsbaar -
voor onze God te staan.

*Welke stenen versperren onze weg?
Welke harde oordelen, geveld door onszelf of door anderen,
maken het voor ons onmogelijk om een nieuwe weg in te slaan?
Wat heeft ons ruw en hard gemaakt – onaanraakbaar?
Wat heeft er voor gezorgd dat wij niet meer geheel 'open' in het leven staan?*

Stilte voor persoonlijke bezinning en gebed

Lector:

Als er niet langer stenen geworpen worden,
kunnen we open en eerlijk
naar onszelf kijken.
En dan kunnen we zien
dat wij kleine mensen zijn
die nood hebben aan vergeving.
Als de stenen terzijde geschoven worden
zien wij pas echt
het losse zand,
het drijfzand
dat ons de vaste grond onder de voeten ontnemt.
Dan zien wij
hoe wij aanmodderen,
hoe wij nood hebben
aan iemand
die ons de hand reikt
en ons uit het stof tilt
om ons opnieuw te vormen
tot een nieuwe mens;
een nieuwe mens, geschapen naar Gods beeld en gelijkenis.

Laten wij zo 'open' voor God staan
en laat het zand een spiegel zijn
waarin wij oprecht naar onszelf kunnen kijken
en kunnen zien
wanneer wij niet gelovig handelden,
wanneer wij niet leefden naar het beeld van onze Vader,
wanneer wij ons niet spiegelde aan zijn Zoon en onze broeder
en wanneer zijn Geest niet werkzaam mocht zijn in ons.

Stilte voor persoonlijke bezinning en gebed

b. Gemeenschappelijke belijdenis

Laten wij onze God vragen om verzoening
zodat wij terug kunnen geloven in een nieuw leven.

Samen:

God van verzoening,
als kleine mensen, arme zondaars
staan wij hier voor U.
Toon ons uw grootheid.
Schenk ons de grootheid van uw verzoening,
de kracht van uw liefde.
Maak effen wat oneffen is.
Strijk het zand glad
en schrijf een nieuwe toekomst.
Teken een pijl in het zand,
een pijl die ons de weg wijst,
de weg die leidt naar U.
Amen.

c. Persoonlijke belijdenis

De voorganger nodigt de aanwezigen uit tot persoonlijke belijdenis:

Zusters en broeders,
in deze veertigdagentijd worden we uitgenodigd om stil te staan bij de stenen die het
nieuwe leven onmogelijk maken.
Met Pasen mogen wij horen hoe de steen is weggerold en er nieuw leven zichtbaar wordt.
Ook vandaag wil God de stenen aan de kant schuiven zodat wij een nieuwe kans krijgen
om de weg van Jezus te gaan.
Als wij opnieuw gevormd willen worden naar zijn beeld en gelijkenis, dan kunnen we nu
onze zonden belijden en vergeving ontvangen in het sacrament van verzoening.

Ofwel kun je bij de priester vooraan komen, het hoofd buigen en een korte belijdenis
uitspreken. Dan zal de priester je de handen opleggen en de absolutie geven.

De andere mogelijkheid is dat je knielt bij een priester in de biechtstoel of naast hem
neerzit achteraan of in een zijbeuk en zo met hem spreekt.

Ondertussen kan het volgende lied gezongen worden:

Refrein (ZJ 353)

Kyrie eleison, wees met ons begaan, doe ons weer verrijzen uit de dood vandaan.

Suggesties voor wie naar woorden zoekt voor de persoonlijke belijdenis:

- God van liefde, vergeef mij en wijs mij de weg die leidt naar U.
- God van verzoening, vergeef mij mijn hardheid en maak mij opnieuw zacht, zodat ik opnieuw gevormd kan worden naar uw beeld en gelijkenis.

- Heer van verzoening, vergeef mij dat ik mij blindstaarde op wat de weg naar U verspert.
- Vader van het leven, schenk mij verzoening en toon mij hoe ik kan leven naar uw beeld en gelijkenis.
- Vader van verzoening, maak effen wat oneffen is. Veeg de sporen weg die mijn fouten achterlieten.
- God van vergeving, geef mij een nieuwe kans om te leven in liefde.
- Liefdevolle Vader, leer mij, uw kind, om uw voorbeeld te volgen.
- Vader, vergeef mij dat ik stenen wierp naar anderen en geef mij een nieuwe kans om als uw kind te leven.
- Zoon die verzoening schenkt, maak de weg vrij zodat ik opnieuw kan leven in liefde en trouw.
- Zoon van God, vergeef mij en help mij om in liefde te leven met al onze broeders en zusters.
- Zoon van de Vader, kom tot mij en vergeef mij dat ik me verwijderde van U en uw kinderen.
- Zoon van God, help mij om niet langer veroordelend naar anderen te kijken.
- Jezus, vergeef mij dat ik soms hard oordeelde over anderen. Schenk mij uw mildheid en de zachte kracht van uw liefde.
- Geest van God, schenk mij vergeving en inspireer mij om het voorbeeld van Jezus te volgen en anderen de ruimte te geven om opnieuw te beginnen.
- Heilige Geest, schenk mij de geestkracht om niet langer te veroordelen, maar om te vertrouwen op de kracht van vergeving.
- Geest van liefde, vergeef mij dat ik niet altijd liefdevol keek naar mijn broeders en zusters.

Na het ontvangen van de absolutie kan elke gelovige een steen, die rondom het geloofsvuur geplaatst werd, wegnemen, zodat het vuur terug zichtbaar wordt.

4. Slot van de dienst

a. Afsluitend woord en gebed

Voorganger:

Weten jullie welke zin volgt op het verhaal dat we tijdens de lezing mochten beluisteren?
Weten jullie wat Jezus volgens de evangelist Johannes zegt wanneer het verhaal over de overspelige vrouw verteld is?

Jezus zegt: IK BEN HET LICHT DER WERELD! (Joh 8,12)

Als de steen is weggerold,
als de stenen aan de kant geschoven werden,
dan staat wat dood en levenloos was
terug open voor het leven!
Zoals de weggerolde steen de duisternis wegneemt
en terug licht brengt in ons bestaan,
zo neemt de verzoening van onze God
de duisternis weg.
Het licht wordt weer zichtbaar.
En in het licht van Christus
mogen wij het nieuwe leven herkennen.

In het licht van vergeving en verzoening
mogen wij ontdekken dat de weg van ons geloof terug geopend werd.
Wat ons geloof moeilijk maakte, is weggenomen.
De stenen zijn verdwenen, waardoor het vuur van ons geloof – het geloofsvuur – terug
zichtbaar werd.

We kunnen opnieuw de weg van ons geloof gaan
en belijden wat wij in geloof mochten ontvangen.

Laten wij dan nu samen het credo uitspreken:

*Ik geloof in God, de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde.
En in Jezus Christus, Zijn enige Zoon, onze Heer, die ontvangen is van de Heilige Geest,
geboren uit de maagd Maria;
die geleden heeft onder Pontius Pilatus, gekruisigd is, gestorven en begraven, die
nedergedaald is ter helle, de derde dag verrezen uit de doden;
die opgevaren is ten hemel en zit aan de rechterhand van God, Zijn almachtige Vader,
vandaar zal Hij komen oordelen de levenden en de doden.
Ik geloof in de Heilige Geest; de heilige katholieke Kerk; de gemeenschap van de
heiligen; de vergiffenis van de zonden; de verrijzenis van het lichaam; het eeuwig leven.
Amen.*

b. Licht, ontloken aan het donker (ZJ 438,1,3 en 4)

Licht, ontloken aan het donker,
Licht, gebroken uit de steen,
Licht, waarachtig levensteken,
werp uw waarheid om ons heen!

Licht, aan liefde aangestoken,
Licht, dat door het donker brandt,
Licht, jij lieve lentebode,
zet de nacht in vuur en vlam!

Licht, verschenen uit den hoge,
Licht, gedompeld in de dood,
Licht, onstuitbaar, niet te doven,
Zegen ons met morgenrood!

OF

Tussen waken, tussen dromen (ZJ 440, 1-2)

Tussen waken, tussen dromen,
in het vroege morgenlicht,
wordt de steen van 't graf genomen,
horen vrouwen het bericht,
dat door dood en duisternis
Jezus leeft en bij ons is.

Zij die zich als eersten buigen
over leven in haar schoot,
zijn op Pasen kroongetuigen
van nieuw leven uit de dood.

Vrouwen hebben Hem ontmoet,
weten zich bevrijd voorgoed.

c. Zending en zegen

Voorganger:

Moge dit gezamenlijk uitspreken en uitzingen van ons geloof
ons helpen om vurig te getuigen van het licht van ons geloof.
Moge het ons uitnodigen
om zelf ook vergeving te schenken.
Zo kunnen ook wij, naar het voorbeeld van Jezus,
licht brengen in een duister bestaan.
Zo kunnen wij het licht van Christus uitstralen
en tonen dat er altijd nieuw leven mogelijk is.

*En laten we dan nu gaan om te leven in zijn naam:
in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.*